

(Massa)schadeclaims onder de AVG

Stibbe

Judica Krikke & Jeroen Kortmann

Het recht op schadevergoeding onder de AVG

Artikel 82

Recht op schadevergoeding en aansprakelijkheid

1. Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.
2. Elke verwerkingsverantwoordelijke die bij verwerking is betrokken, is aansprakelijk voor de schade die wordt veroorzaakt door verwerking die inbreuk maakt op deze verordening. Een verwerker is slechts aansprakelijk voor de schade die door verwerking is veroorzaakt wanneer bij de verwerking niet is voldaan aan de specifiek tot verwerkers gerichte verplichtingen van deze verordening of buiten dan wel in strijd met de rechtmatige instructies van de verwerkingsverantwoordelijke is gehandeld.
3. Een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker wordt van aansprakelijkheid op grond van lid 2 vrijgesteld indien hij bewijst dat hij op geen enkele wijze verantwoordelijk is voor het schadeveroorzakende feit.

Het recht op schadevergoeding onder de Wbp

Artikel 49

[Vervallen per 25-05-2018]

41

- 1 Indien iemand schade lijdt doordat ten opzichte van hem in strijd wordt gehandeld met de bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften zijn de volgende leden van toepassing, onverminderd de aanspraken op grond van andere wettelijke regels.
- 2 Voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding.
- 3 De verantwoordelijke is aansprakelijk voor de schade of het nadeel, voortvloeiende uit het niet-nakomen van de in het eerste lid bedoelde voorschriften. De bewerker is aansprakelijk voor die schade of dat nadeel, voor zover ontstaan door zijn werkzaamheid.
- 4 De verantwoordelijke of de bewerker kan geheel of gedeeltelijk worden ontheven van deze aansprakelijkheid, indien hij bewijst dat de schade hem niet kan worden toegerekend.

Schadevergoedingsrecht Wbp/AVG

Grootste verschil niet in de schadevergoedingsbepaling zelf

- Territoriale reikwijdte AVG
- Nieuwe rechten betrokkenen en meer verplichtingen AVG
- Meer boetebevoegdheid
- Verordening versus Richtlijn

Schadevergoeding onder de Wbp

■ Rb. Noord-NL 3 mei 2017

- Advocaat biedt dienst aan n.a.v. publicatie schuldsanering Stcrt
- “Verzoekster is immers, door het onverwachts vinden van de brief op haar deurmat, geschrokken en geëmotioneerd, waarmee haar belang een gegeven is.”
- EUR 100 is billijk

■ Gerechtshof Den Haag 28 nov 2017

- Verwerking en publicatie door Sdu in juridisch tijdschrift, niet geanonimiseerd
- Een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer kan worden aangemerkt als een aantasting in de persoon als bedoeld in artikel 6:106 lid 1 onder b BW
- Gelet op alle omstandigheden van het geval, waaronder de aard, duur en de ernst van de inbreuk, deze schade naar billijkheid vaststellen op EUR 1.500

Schadevergoeding onder de AVG

Eerste schadevergoeding onder de AVG:

- Rb. Overijssel 28 mei 2019 (X tegen gemeente Deventer)
- Ktr. Rb Amsterdam 2 september 2019 (X tegen UWV)

Schadevergoeding onder de AVG

Rb. Overijssel 28 mei 2019 (X tegen gemeente Deventer)

- Overzicht persoonsgegevens verstrekt door gemeente, maar X niet gehoord op bezwaar
- *“Naar het oordeel van de rechtbank laat artikel 82 van de Avg onverlet dat voor de toekenning van schadevergoeding aansluiting mag en moet worden gezocht bij het Nederlands rechtsbestel.”*
- *“Dit betekent dat eiser op grond van artikel 82 van de Avg in samenhang met artikel 6:106 van het BW recht heeft op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding.”*
- Aantasting in persoon wegens verlies aan controle over zijn persoonsgegevens.
- Wat betreft de hoogte van die vergoeding neemt de rechtbank in acht dat in het onrechtmatige besluit geen rechtvaardiging is gegeven voor de verwerking van de persoonsgegevens van eiser
- EUR 500 is billijk

Schadevergoeding onder de AVG

Ktr. Rb Amsterdam 2 september 2019 (X tegen UWV)

- Werkneemster treedt na langdurige ziekte bij werkgever 1 in dienst van werkgever 2
- UWV bericht werkgever 2 van lange arbeidsongeschiktheid, toch verlenging
- UWV had onderzoek moeten doen
- Schadebegrip moet ruim worden uitgelegd (ov 146 AVG)
- *“X heeft “reële en niet verwaarloosbare nadelen geleden”*
- Schadevergoeding EUR 250 want
 - Verlies van controle over persoonsgegevens, maar
 - Beperkte kring & geen nadelige economische gevolgen
 - Wel angst en stress, maar niet al te lang (6 weken)

Schadevergoeding onder de AVG

HR 15 maart 2019 (EBI)

- Van een aantasting in de persoon “op andere wijze” is niet reeds sprake bij de enkele schending van een fundamenteel recht (r.o.4.2.2.)
- Geestelijk letsel: moet voldoende concreet zijn
- *Daarnaast: aard en ernst van de normschending en de gevolgen (r.o. 4.2.1.)*
- Aard en ernst kunnen meebrengen dat nadelige gevolgen niet concreet hoeven te worden onderbouwd

Schadevergoeding onder de AVG

- Ov. 146 AVG:
 - begrip schade ruim uitleggen in het licht van HvJ jurisprudentie
 - op een wijze die ten volle recht doet aan de doelstellingen van deze verordening
 - laat eisen tot schadeloosstelling wegens inbreuken op andere regels (Unierecht/Lidstaat) onverlet
 - volledige en daadwerkelijke vergoeding (“full and effective”)
- Ov. 85 AVG:
 - Een inbreuk kan resulteren in lichamelijke, materiële of immateriële schade voor natuurlijke personen, zoals verlies van controle over hun persoonsgegevens

Vergoeding van ‘materiële of immateriële schade’

- Het is op zich juist dat ons Burgerlijk Wetboek beperkingen stelt aan het recht op immateriële schadevergoeding (zie met name artikel 6:106 BW).
- De AVG lijkt echter uit te gaan van een Unierechtelijk schadebegrip, dat mede in de sleutel van de ‘doeltreffendheid’ staat. Tjong Tjin Tai schrijft daarom (*NTBR* 2018/5):

“... het ligt voor de hand dat dan gelet op de doeltreffendheid en afschrikkende werking moet worden gezocht naar manieren om tot een hogere schadevergoeding te komen.”

- Bestaande rechtspraak over de Privacyrichtlijn 1995 laat ook al zien dat het nationale recht niet doorslaggevend hoeft te zijn voor de inhoud van het recht op schadevergoeding.
- Zie bijvoorbeeld UK Court of Appeal 27 maart 2015, *Google Inc. v. Vidal-Hall a.o.*:

“It is the distressing invasion of privacy which must be taken to be the primary form of damage (commonly referred to in the European context as "moral damage") and the data subject should have an effective remedy in respect of that damage.”

Schadevergoeding EHvJ/EHRM

EHRM 17 juli 2008, 20511/03:

- patiënte tevens werknemster ziekenhuis
- onvoldoende beveiliging patiëntendossier
- schending art. 8 EVRM
- vergoeding immateriële schade EUR 8.000

Collectieve acties onder de AVG

Artikel 82

Recht op schadevergoeding en aansprakelijkheid

1. Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

- De AVG schrijft in artikel 80 voor dat collectief schadeverhaal door een organisatie ‘zonder winstoogmerk’ mogelijk moet zijn, zij het op ‘*opt in*’ basis.

Collectief schadeverhaal onder de AVG

- De AVG schrijft in artikel 80 voor dat collectief schadeverhaal door een organisatie ‘zonder winstoogmerk’ mogelijk moet zijn:

Vertegenwoordiging van betrokkenen

1. De betrokkene heeft het recht een orgaan, organisatie of vereniging zonder winstoogmerk dat of die op geldige wijze volgens het recht van een lidstaat is opgericht, waarvan de statutaire doelstellingen het openbare belang dienen en dat of die actief is op het gebied van de bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokkene in verband met de bescherming van diens persoonsgegevens, opdracht te geven de klacht namens hem in te dienen, namens hem de in artikelen 77, 78 en 79 bedoelde rechten uit te oefenen en namens hem het in artikel 82 bedoelde recht op schadevergoeding uit te oefenen, indien het lidstatelijke recht daarin voorziet.

- Artikel 80 gaat dus uit van collectief schadeverhaal op ‘opt in’ basis, *“indien het lidstatelijke recht daarin voorziet”*.

Literatuur collectief schadeverhaal in Nederland

Mr. T.E. van der Linden & mr. T.F. Walree¹

Artikelen

De collectieve procedure als oplossing voor het privaatrechtelijke handhavingstekort bij een datalek?

AV&S 2018/20

*Mr. N. Vrugt en mr. W.F. Dammers**

Massaschadeclaims voor betrokkenen onder de AVG volgens Nederlands recht

- Wederom aarzelt de literatuur, nu over de bruikbaarheid van collectief schadeverhaal naar Nederlands recht.

Bestaande 'collective redress' mechanismen (NL)

Volmachtmodel (‘opt in’)

- Commercieel inzetbaar
- Wel schadevergoeding
- Toevoegen nieuwe eisers
betrekkelijk moeilijk
(alternatief: lastgeving?)

Cessiemodel (‘opt in’)

- Commercieel inzetbaar
- Wel schadevergoeding
- Eenvoudige
eilvermeerdering
- Verworven claims zijn
'collateral' voor 'funding'

Collectieve actie (‘opt out’)

- Stichting of vereniging –
'not for profit'
- Geen collectieve
schadevergoeding
- Stuit de verjaring voor het
gehele 'collectief'

Collectief schadeverhaal onder de AVG – ‘opt in’

- De AVG schrijft in artikel 80 voor dat collectief schadeverhaal door een organisatie ‘zonder winstoogmerk’ mogelijk moet zijn, op basis ‘opt in’.
- In Nederland ‘bundelt’ men claims vooral via cessie aan commerciële claimvehikels.
- De rechtspraak lijkt het gebruik van dergelijke vehikels ook toe te staan. Zie bijvoorbeeld Rechtbank Rotterdam 23 oktober 2019 (*SECC v. Kone e.a.*).

“De rechtbank overweegt dat SECC als cessionaris een bundel afzonderlijke vorderingen aan de rechtbank heeft voorgelegd. Deze wijze van procederen maakt niet dat aan de stelplicht lagere eisen kunnen worden gesteld dan wanneer iedere Claimhouder afzonderlijk zijn of haar vordering zou hebben ingesteld. Dat leidt ertoe dat de mogelijkheid van schade van iedere afzonderlijke Claimhouder moet worden vastgesteld.”

- Er is geen goede reden waarom dergelijke vehikels niet ook op privacy-schendingen zouden duiken. Sterker nog, de praktijk laat zien dat dat al gebeurt (vgl. *Schrems v. Facebook*).

Collectief schadeverhaal op basis van ‘opt out’?

- Op zich is juist dat ons Burgerlijk Wetboek geen collectieve actie toestaat die strekt tot het verkrijgen van ‘schadevergoeding te voldoen in geld’ (artikel 3:305a lid 3 BW);
- In het Verenigd Koninkrijk lijkt dat wel mogelijk te zijn: Court of Appeal (*Lloyd v. Google*), at 75:

“The represented class are all victims of the same alleged wrong, and have all sustained the same loss, namely loss of control over their BGI. Mr Tomlinson disavowed, as I have said, reliance on any facts affecting any individual represented claimant. That concession has the effect, of course, of reducing the damages that can be claimed to what may be described as the lowest common denominator.”

- Is het vanaf inwerkingtreding WAMCA (34 608) op 1 januari 2020 ook bij ons ‘bal’?

WAMCA – Inwerkingtreding verwacht 1/1/2020

Status

- Wetvoorstel november 2016
- Geamendeerd door ministerie in januari 2018
- Verdere amendementen in januari 2019
- Publicatie Staatsblad 1 april 2019

Meest relevante aspecten

- Wel schadevergoeding in collectieve actie
- Consolidatie: één actie, door exclusieve belangenbehartiger
- Belangenbehartigers strenger getoetst (governance, kwaliteit)

Amendementen

- Tweede opt-out in geval van collectieve schikking
- Geografische bereik afgebakend: opt-out alleen voor NL eisers
- Overgangsrecht: collectieve actie ‘nieuwe stijl’ alleen voor gebeurtenissen vanaf november 2016.

What's next? (Of: "who's next?")

NOS

Nieuws

Sport

Uitzendingen

Overheid valt in de prijzen als 'grootste privacyschender'

Stibbe

Stibbe.com